

Dan doen de vrouwen het zelf wel

Gelijkheid In de wetenschapsvisie van het ministerie: louter mannen. Daarom is er een alternatief.

ELLEN DE BRUIN

AMSTERDAM. Toen Naomi Ellemers vorige week de Wetenschapsvisie 2025 van het ministerie van OCW las, viel haar mond bij de eerste pagina van de inleiding al open. „We mogen in Nederland trots zijn op onze wetenschap en onze wetenschappers”, juichte het rapport daar, naast een pagina gevuld met zestien foto’s van Nederlandse wetenschappers. Louter mannen!

Ellemers, hoogleraar sociale en organisatiepsychologie te Leiden, las stug door en stuitte aan het eind van de Wetenschapsvisie nog op een paragraaf ‘Ruim baan voor vrouwen in de wetenschap’. Daarin stond: „Impliciete vooroordelen bij zowel mannen als vrouwen zouden heel goed (een deel van) de achterblijvende aantallen vrouwen in de wetenschap kunnen verklaren.” En dat dat niet best was.

„Dat niemand op het ministerie dit gezien heeft”, zegt Ellemers aan de telefoon, eerder verbijsterd dan boos. „Dit is een schoolvoorbeeld van impliciete vooroordelen. Zo’n paragraaf over vrouwen komt pas nadat we de zogenaamd echt belangrijke dingen al hebben gehad.

Ellemers kon het voorbeeld meteen gebruiken in een college over loopbaanmogelijkheden voor

jonge onderzoekers. En ze mailde het ook even rond aan bevriende Leidse hoogleraren Eveline Crone (ontwikkelingspsychologie), Judi Mesman (gezinspedagogiek) en Ineke Sluiter (klassieke talen). Samen maakten de vier daarop een alternatieve illustratie voor de Wetenschapsvisie: een met louter vrouwen. Alle dertien vrouwelijke Spinozaprijswinnaars zitten erbij (de Spinozaprijs is de hoogste onderscheiding in de Nederlandse wetenschap, winnaars krijgen 2,5 miljoen euro onderzoeksgeld). Onder hen zijn ook Sluiter (derde op rij 2) en Ellemers (vierde op rij 1). De overige drie zijn de eerste vrouwelijke arts Aletta Jacobs (1854-1929, tweede op rij 2), plantkundige

Dit is een schoolvoorbeeld van impliciete vooroordelen

Johanna Westerdijk (1883-1961, de eerste vrouwelijke hoogleraar in Nederland, tweede op rij 3) en hoogleraar genetica Jantina Tammes (1871-1947, de tweede vrouwelijke hoogleraar in Nederland, die niet mocht promoveren, maar wel een eredoctoraat kreeg, vierde op rij 2).

Die drie vrouwen hadden grote moeite om toegang te krijgen tot de wetenschappelijke wereld, vertelt Ellemers. „En dat is nog maar honderd jaar geleden.” En inderdaad, die mannen op de foto zijn allemaal Nobelprijswinnaars. „Maar vrouwen kwamen daar gewoon niet tussen. Vrouwen worden pas relatief kort als volwaardige wetenschappers beschouwd.”

Een alternatief voor de ‘mannelijke’ Wetenschapsvisie, maar nu met vrouwen.